

פרשת השבוע על פי ה"שם משמאל"

פרשת תולדות

שנת תרע"א

ל' אדר א' ה'תקפ"א

1

ויאהב יצחק את עשו כי ציד בפיו.
 הנה במסוק ויהי עשו איש יודע ציד פירש רש"י לצוד ולדמות את אביו בפיו ושאלו אבא היאך מעשרין את המלח ואת התבן, כסבור אביו שהוא מדקדק במצוות. ולהבין למה לא שאלו דקדוקי מצוות אחרים כגון שחיטה וכדומה שיש בהן דקדוקי מצוות באמת ולמה לו לבחור בדבר דקדוק כזה שהוא שקר.

10 ונראה דהנה כל סדר הבריאה הי' במתכונת של ספל ועיקר, שעות"ב עיקר ועוה"ז ספל וכמו שאחז"ל (אבות פ"ד) התקן עצמך בפרוודור כדי שתכנס לטרקלין, וכן ששת ימי המעשה ספלים לשבת ויש בתנ"כ"א ימים יוצרו ולו אחד בהם זה שבת, וכן בפירות יש קליפה שהיא שומר לפרי, וכבש"ס ברכות (ל"ו:) את פריו את הספל לפריו, וכל אדם אם עושה את הפעולה אשר נברא למענה הוא קונה שלימות, ואם הספל הוא ספל באמת לעיקר הרי באמצעותו נעשה גם הספל שלם, ואם העוה"ז ספל באמת לעוה"ב ומתקיים התקן עצמך בפרוודור כו' נתעלה גם עוה"ז ומתקדש, ועוה"ב מאיר גם בעוה"ז ויקיים עולמן תראה בחייך. וכן ששת ימי המעשה אם הם ספלים לשבת באמת הרי באמצעות שבת גם ששת ימי המעשה מתקנים ומתעלים, וזהו שרמונו ת"ל (ביצה ט"ז) שבכל יום 30 אכל לכבוד שבת, והיינו שהשבת האירה

לששת ימי המעשה, וכן קליפה לפרי אם היא שומרת לפרי יש לה חשיבות, וע"י כן מקבלת סומאה, שהשומר מביא ומכניס את הסומאה לפרי, כבש"ס חולין (ק"ח). יש לומר שזה עצמו הי' ענין בריאת יעקב ועשו, דעשו יהי ספל ליעקב, וע"י יעקב ישו גם עשו שלימות, וכמו שהגיד הרה"ק הר"ב מפרשיסחא דמה הקושיא על עשו שהי' רשע, הרי אם הי' מקיים 40 מצוות הי' הי' גרוע יותר שחרי בשביל מצות כיבוד אב' שקיים אנו סובלים כי כרעות רבות וצרות, ואמר שהי' יכול להיות כמו שהי' אלא עם זה להיות נכנע ליעקב, והפירוש בודאי הוא כדברינו. אך עשו וזון לבו השיאו ולא רצה להיות ספל ליעקב, ועשה עצמו עיקר כאילו בשבילי נברא העולם, ובמד"ר (סוף פ' וישלח) התבן והקס והמוץ מדיינים וע"ז זה אומר בשבילי נורע השדה וזה אומר 60 בשבילי כו' כך אומה"ע הללו אומרים אנו עיקר ובשבילנו נברא העולם והללו אומרים כו' אמרו להם ישראל והמתינו עד שיגיע היום ואנו יודעים בשביל מי נברא העולם.

ובזה יש לומר הסעם שרצה יצחק אבינו לברך את עשו אף שהי' יודע שיעקב יותר צדיק מעשו אך כוונתו הייתה להאיר את עיניו ע"י הברכות והקדושה שיכניס בו שידע מהי שלימותו. אולם לא ידע מגמות הרוח של עשו דע"י גמות הרוח שבו אין לו שום תרופה כמ"ש בזוה"ק (ח"ג רנ"א:) שיש ענין חשוכין שכל אור שנכנס בהם נבלע והם שבע 10 הפרות הרעות אשר לא גודע כי באו אל קרבנה יע"ש, וכ"כ אבי אדומ"ר וצלה"ה הג"ד שזוהי קליפת גמות הרוח, שאם באה בו מעם קדושה, ע"ז מתגאה עוד יותר, ולפ"ז יובן מה ששאלו היאך מעשרין את התבן, דמהותו הייתה מדברת מתוך ג'ונו, דכשם שחשב עצמו לעיקר כן הייתה שאלתו על תבן אם הוא נחשב עיקר וצריך מעשר, דאח"כ הם המון מן התבן, וכשהחשיב את עצמו לעיקר 20 אי"כ צריך המון מעשר, ולפי זה י"ל ג"כ הסעם במלח שאינו צריך מעשה כיון שאינו עיקר רק ספל לאוכל:

ומזה יוצא לימוד לכל איש, שידע שמצד מעשי עצמו אינו נחשב לכלום רק מצד מה שהוא מחובר לטהור או מחמת חיבור לכלל ישראל ומצד מעשיהם, הסובים גם מעשיו נגדרים להיות נחשבים, אבל לא שמעשיו בפני עצמם נחשבים, כי מי יאמר זכיתי לבני, והבן:

תורת האל

יבנה האל

תורה

4 **במד"ר (פ' ס"ד) כמה בארות חפר**
 אבינו יצחק בבאר שבע, ר יהודה אומר ארבע כנגד כן נעשו בני ארבעה דגלים במדבר, ורכנן אמרי חמש כנגד חמשה ספרי תורה, ע"כ, ויש לפרש דהנה הדגלים שבמדבר עליהם נאמר איומה כנדגלות ובמד"ר (שמות פ' ט"ו) איומה כנדגלות אין דגלים אלא צבאות שנאמר דגל מחנה וצבאו וגו' וכן דגלי 10 השמים המלאכים וכו' וכשם שהכל יראים מן הקב"ה ומן המלאכים כן הגויים יראים מישראל, מזה נראה טעם הדגלים במדבר ולא הי' כן אחר שבאו לארץ, מפני שבמדבר הלכו בני ישראל במקום משכן הסט"א נחש שרף ועקרב וצמאון היו צריכין לדגלים שיפילו עליהם אימחה ופחד לבל יקרבו אליהם לבלבלם ולהפריעם מעבודתם עבודת ה' ולקבוצ התורה בלבם, והנה ענין הפירת הבארות 20 כבר אמרנו בשם כ"ק אבי אדומ"ר וצלה"ה דברי חובת הלבבות מים עמוקים עצה בלב איש ואיש תבונות ידלנה, שכמו מים עמוקים שהם במציאות אלא שטמונים ומכוסים בבטן הארץ ואיש תבונות הוא המסיר את הכסוי שעל גביהם ודולה אותם, כן היא עצה בלב איש שהעצה היא במציאות ואינו צריך אלא להסיר את כח החומר המכסה עלי, ולפ"ז הי' ענין הפירת הבארות שעשה 30 פועל דמיוני שגמות החומר לא תכסה כי כן על העצה שבלב הישראלי, ולפי הדברים

האלה ענין הפירת הבארות וענין הדגלים שבמדבר יש שיווי גדול ביניהם, שזה לבל יקרב אליהם דבר חיצוני מבחוץ המסריר והמבלבל מקניית השלימות ומעבודת הש"י, וזה להסיר את חומריות הגוף עצמו המטמטם את הלב ומונע אותו מקניית השלימות ומעבודת הש"י, וע"כ הי' מספרם ששה, שכל מספר ארבעה הוא כנגד ארבעת הקצוות הסובבים את 10 הנקודה הפנימית, שענין זה הוא בשניהם, ורכנן אמרי כנגד חמשה ספרי תורה, היינו שפעולת יצחק הייתה לא לבד להסיר את המונע מלב ישראל רק גם עצם קנין השלימות, וכמו שהבאר היא קבוץ מים שבגידי האדמה שהמים נמשכים דרך הגידים לבאר, כן המשיך יצחק אבינו הארת חמשה חומשי תורה שנמשלה למים ללב ישראל, וע"כ מספרם חמשה שהיא הנקודה הפנימית בתוך 20 ארבעת הקצוות:

ויש לומר שזהו ענין זכור ושמוד בשבת, דשבת הוא קבוצ וקיימא, ובאה מצות שמור מקילקול, אבל תיכף עם הכנסת שבת שורה קדושה עליה בלב ישראל אף בלי המשכתו וכולהו מתעטרין בנשמתין דהתיך כד"ן שירותא דצלותא ופעולת האדם במצות שמור היא רק להסיר את המונע, אבל מצות זכור היא להמשיך עוד יותר קדושה שבת בקידוש היום, וכבר דברנו מזה הרבה פעמים:

א ו א

שנת הרע"ח

8

ואלה תולדות יצחק וג' הפרשה כולה מוקשה ע"כ אין להאריך בדקדוקים. ויחבאר בעזה"י מתוך דברינו. וכבר דברנו הרבה בזה, ומ"מ אין בהמיד בלי חידוש. דהנה בבריאת העולם מצונו שהיו עץ החיים ועץ הדעת טוב ורע יוצאים משורש אחד כדאיתא בספ"ק. וי"ל שהם דוגמת שני הרכים שיש לפני האדם להתקרב להש"ת ע"י סור מרע וע"י עשה טוב. וכבר הגדנו הרבה פעמים שע"י סור מרע הדרך יותר סלולה וזוכין ע"י עוד יותר מאשר ע"י עשה טוב. שלפי גודל מעלת הקדושה קשה מאד לאדם לזכות לה במעשיו הטובים, אלא בצירוף מה שהוא בורח מן הדברים החיצוניים בא לעומתם לקדושה, והוא שבמדרש (במד"ר פ' י"ט) מי יתן טהור מטמא העוה"ב מעוה"ז, וכבר דברנו בזה למד. וע"כ עץ החיים שמושך היים הוא דוגמת עשה טוב, ועץ הדעת טו"ר הוא דוגמת סור מרע, והיינו שלא נברא לרע ח"ו אלא שלעומת המניעה והבריחה ממנו זוכין לדעת דקדושה שהיא עוד גבוהה מעץ החיים. וידוע בדברי המקובלים שדעת היא פנימית הכתר, וע"כ אם לא הי' אדח"ר אוכל מעץ הדטו"ר הי' נא לעומתו בקדושה, אך מחמת החסא ירד פלאים ונשתאבו בו כחות הרע ר"ל עד שתקפוהו בכח ומשכו אותו. ולרע והרגיש בעצמו שאיננו ברשותו ואמר אכלתי ואוכל עוד. וכבר דברנו בזה:

בדור המבול שהיתה להם אשה לפו"ר לבד, וכל מעשיו הרעים ומעשיו נשיו הרשעות היו טובים בעיניו ולא מצא חסרון בנשיו רק שאינן מיוחסות כנ"ל. וזה לגמרי היפוך ממדת יעקב שהי' תמיד בעיני עצמו בבחי' עקב, וכמ"ש כ"ק אבי וצללה"ה בפירוש דברי הגמרא (ברכות י"ג) דהקורא לישראל יעקב אינו עובר בעשה משום דהדרי' קרא היינו שאף אחר שהשיג שם ישראל כי שלית וגו' נשאר עוד בבחי' עקב. וזה לימוד גדול לכל איש, אם רואה דלא סליק ב"י נהורא דנשמתא אל יחלה בדברים צדדיים לאמור מפני שאין לו פרנסה או שאין לו מנוחה והתברך בלבבו לאמור שאין בו האשמה, אל ישעה בדברי שוא, שזה מעשה עשו, רק יתלה החסרון בו בעצמו וצריך ביטוש ויקרע סגור לבבו בהרהורי תשובה, וכמאמר הוה"ק (ח"ג קס"ח) אעא ד'א סליק נהורי' יבטשון ב"י ואנהיר, גומא דלא סלקא ב"י נהורא דנשמתא יבטשון ב"י ואנהיר, ומוסיף אומץ בתורה ובמצוות כמדת יעקב:

נב"ל - נב"ל

נב"ל

9

והנה ידוע שהאבות הקדושים תקנו את חסא אדח"ר, וי"ל שאברהם שהיתה מדתו חסד ולהמשיך אלקות לעולם להאיר את החשיכה, וכבמד"ר (פ' ל') הציץ אהבו והתחיל מאיר עליו דרך החלון, וכן בפועל ממש הי' מושך חיים לעולם כבמד"ר (פ' ל"ט) אברהם הי' מתפלל על העקריות והן נפקדות על החולים והם מרויחים, ולא סוף דבר אברהם הולך אצל החולה אלא התולה רואה אותו ומרויח, הוא הי' דוגמת עץ החיים, ויצחק שהיתה מדתו פחד ויראת ה' והודיע בעולם דאית דין ואית דיין, מתייחסת מדתו ביותר לסור מרע, והוא דוגמת עץ הדטו"ר שנברא לזכות על ידו עוד יותר מחמת הבריחה, כן היתה מדתו של יצחק להכריח את כל באי עולם ממעשים אשר לא טובים לזכות בשביל כן למעלות נשגבות עוד יותר:

נב"ל - נב"ל

ולפי האמור יובן מה שעד כה ישב יעקב בשלוח על התורה ועל העבודה ומני אז והלאה הוצרך לילך בגלות ונחלקים בו לא שלוחי ולא שקטני ולא נחתי ויבוא רוגו כבמד"ר (פ' פ"ד), מפני שעד כה הי' בבחי' עץ החיים לבד, אבל אחר מעשה זה שעשו נדחה הוטל על יעקב גם להיות בבחי' עץ הדטו"ר ולברוח כנ"ל, אף שהוא אין בו שום מעורבות רע 10 ושלשת האבות לא שלט בהם יצה"ר ואין לו ממה לברוח לזכות ע"י לכל המעלות הרמות והנשארות, ע"כ היתה עצת רבקה לשלוח אותו אל לבן מקום הכישוף והטומאה, ושבאמת נחירא יעקב"א שלא יבוא שם לידי עבירות היותר חמורות, כבמד"ר (פ' ע') בפסוק אם יהי' אלקים עמדי ושמרני בדרך הזה אש"ו אנכי הולך מע"ז מע"ז מש"ד ומלה"ר, ומכלל שהי' מקום להתקלקל ח"ו והוצרך לבריחה כנ"ל, מש"ה קנה או מעלתו ונקרא בשם ישראל, וכה היו לו כל ימיו עד בואו למצרים ענינים מעיקים, צרת דינה וצרת יוסף, הכל מחמת זה להצריכו לבריחה, שכל אלו הענינים לא יפריעוהו מעבודתו:

נב"ל - נב"ל

נב"ל - נב"ל

11 ודוגמת האמור י"ל הענין דזכור ושמור בדיבור אחד נאמרו, דידוע דשמור הוא מה שישראל משליכין מעליהם טרדות ששת ימי המעשה וטורח המלאכה ובורחין מהם, ע"כ זוכין לעומתם לקבל אור קדושת השבת, והוא כענין עץ הדטו"ר שנברא כדי לברוח ממנו ולזכות על ידו כנ"ל שהוא בחי' סור מרע, וזכור הוא עצם אור של שבת, שזוכין בו מצד עצמו לא מפאת הבריחה מדבר ההיפוך והוא דוגמת עץ החיים המושך חיים, וכמו שאנו אומרים בתפלת מוסף טועמי חיים זכו, והוא נחלת יעקב, וע"כ כמו שעץ הדטו"ר ועץ החיים היו בשורש אחד, כן זכור ושמור בדיבור אחד נאמרו: